

L'EVOLUCIO DEL NOSTRE PROBLEMA. - Els nostres lectors poden recordar el que dèiem i el que els aconsellàvem en els dos anteriors butlletins, apareguts en moments particularment difícils, sobretot difícils per les apariències; per l'encalçament i el silenci que semblaven rogejar internacionalment el nostre problema, i que influïen d'una manera exagerada i depriment en l'estat d'esperit dels nostres compatriotes.

Nosaltres hem anat recordant sempre, d'una manera objectiva i fonamentada, la dolorosa necessitat de les etapes a que està sotmesa la solució internacional del problema espanyol. En els nostres dies, s'obligada interferència mundial, no existeixen problemes aïllats, susceptibles d'evolucionar per "motu proprio" i en plena independència de la contingència mundial. El que succeeix a Catalunya i a Espanya interessa directament - i interessarà cada dia més - no sols els catalans i els espanyols, sino que també els homes i els polítics dels dos hemisferis, de totes les latituds.

Així, davant d'una post-guerra tan complexa i caòtica com la que estem vivint, no son d'extranyar, per desagradables que siguin, els ajornaments i les etapes. No som sols a sofrir-ne les conseqüències; el món sencer malda per a retrobar un equilibri i una millor estabilitat, per bé que nosaltres ens veiem obligats a assistir a aquest període transitori enmig de les misèries cròniques de l'exili.

Pero nosaltres afirmàvem, àdhuc en circumstàncies molt menys aclarides que les actuals, que el nostre problema exigia una solució i que obtindria una solució. Collocant-nos en una serena perspectiva mundial, i deixant de banda tot engegament polític partidista, dèiem que els dos grans blocs, rus i anglo-saxó, tenien un especial i objectiu interès a eliminar Franco de l'escena política i a obrir el camí de la democràcia als pobles ibèrics. El cas del franquisme és tan monstruos, i mereix una repulsa tan unànime de totes les consciències lliures, que aquells que volgués sin amparar-lo i sostenir-lo utilitzarien una arma perjudicial per a ells mateixos.

Quedava el problema de les etapes, és a dir, per a emprar un llenguatge més precís, de l'acceleració o de l'ajornament de la fase decisiva. Si no tenim cap dubte sobre el resultat final, reconeixem - per més greu que ens sapiga - que la diplomàcia de les grans potències utilitza el peó peninsular segons l'estat de les negociacions en curs i les perspectives immediates.

La realitat va confirmant les nostres lògiques previsions. L'etapa de les condemes morals, inaugurada a Potsdam, s'ha acabat; alguns creïan, a ben segur, que una reprobació general i diplomàtica fora suficient per a provocar un canvi a l'interior mateix del país; llurs esperances han quedat de-